

Wstęp

Przedmiotem pracy jest ewaluacja podręczników zintegrowanych do edukacji wczesnoszkolnej pod kątem umiejętności kształtowanych u dzieci i porównanie analizowanych treści z rzeczywistymi potrzebami rozwojowymi uczniów w tym wieku, opisanymi zgodnie ze współczesną wiedzą psychologiczną i pedagogiczną.

Wybór tematyki został podyktowany znaczącą rolą podręcznika w polskiej edukacji elementarnej oraz ograniczonym zasobem aktualnych i wyczerpujących opracowań dotyczących oceny dostępnych na rynku pakietów edukacyjnych. Konieczne stało się więc spojrzenie na podręcznik w aspekcie nie tylko konwencjonalnym (merytoryczno-dydaktycznym), lecz także poszerzenie go o ujęcie analityczno-dyskursywne. Uwzględniono zatem trzy funkcje podręcznika – badawczą, motywacyjną oraz informacyjno-strukturyzacyjną.

Książka składa się z dwóch części. Pierwszą stanowią teoretyczne rozważania na temat podręcznika do edukacji wczesnoszkolnej, drugą – autorska analiza badawcza.

W części teoretycznej po krótkich rozważaniach terminologicznych czytelnik zostanie zapoznany z funkcjami podręcznika, jakie spełnia on w edukacji dzieci. Następnie prześledzi losy wykorzystywania elementarzy w edukacji najmłodszych i historyczną ewolucję tego środka na przestrzeni wieków. Przedstawienie zwolenników oraz adwersarzy wykorzystania podręczników w nauczaniu, a także ich opinii na temat użytkowania podobnych środków dydaktycznych w szkole otworzy rozważania dotyczące roli i miejsca podręcznika w edukacji wczesnoszkolnej.

W rozdziale teoretycznym czytelnik zapozna się również z aspektami formalnymi, zasadami zatwierdzania podręczników do użytku szkolnego, zmianami w ofercie rynkowej podręczników do edukacji wczesnoszkolnej, konsekwencjami zniesienia monopolu wydawnictw oraz nową reformą podręcznikową, wprowadzającą jeden bezpłatny elementarz do klas pierwszych szkoły podstawowej.

Na końcu pierwszej części pracy przedstawiono merytoryczno-dydaktyczne oraz analityczno-dyskursywne podejście w badaniach nad podręcznikiem. Książki do nauki są zaprezentowane nie tylko jako pomoce dydaktyczne, lecz także jako teksty kulturowe, stanowiące jedno ze źródeł wiedzy o świecie. Dokonany przegląd literatury dotyczy obrazu świata prezentowanego w podręcznikach szkolnych, problemu „innego”, stereotypów płci i androcentryzmu językowego, przystawalności podręczników do świata medialnego oraz rezultatów porównania dyskursu podręcznikowego z dyskursem dziecięcym.

W przedstawieniu podręczników z punktu widzenia konwencjonalnego nacisk położono na treści językowe i matematyczne obecne w pakietach edukacyjnych dla najmłodszych.

Wyniki analizy literatury dotyczącej konwencjonalnego i socjalizacyjnego podejścia do podręczników pogłębiono o wyniki badań własnych. Druga część pracy zawiera autorską analizę trzech pakietów edukacyjnych, zarówno w obszarze merytoryczno-dydaktycznym, jak i, choć w mniejszym stopniu, analityczno-dyskursywnym. Wybór ten był podyktowany niewielką liczbą badań dotyczących warstwy konwencjonalnej podręczników i coraz większą popularnością analiz warstwy socjalizacyjnej. Przedmiotem badania były trzy pakiety edukacyjne: *Elementarz XXI wieku* Nowej Ery, *Tropice* Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych oraz *Od A do Z* wydawnictwa Didasko – podręczniki najczęściej wybierane przez nauczycieli w województwie mazowieckim w roku szkolnym 2013/2014. Wszystkie pakiety przeanalizowano całościowo.

Wnioski płynące z analizy wyżej wymienionych podręczników mogą posłużyć czytelnikowi do krytycznej recenzji innych interesujących go pakietów edukacyjnych.